

Datum: 16 april 2024

Botsende perspectieven: reactie vanuit de visuele sector op Movisie's Rapport over validisme tegengaan

Auteur: Eveline Holla, manager Zicht op Toegankelijkheid, Koninklijke Visio

Movisie heeft in 2022 het rapport 'Validisme tegengaan' uitgebracht. Het is een literatuuronderzoek naar het verminderen van vooroordelen en discriminatie ten aanzien van mensen met een lichamelijke beperking. Movisie onderzoekt welke methodes werken en welke niet. Een belangrijke conclusie van Movisie is dat simulatie geen reële voorstelling van de werkelijkheid is voor mensen met een beperking en dus geen goed middel om bewustwording over toegankelijkheid te bevorderen.

Vanuit de visuele sector, bestaande uit de expertiseorganisaties Bartiméus, Koninklijke Visio en de Robert Coppes Stichting en de belangenverenigingen Oogvereniging en MaculaVereniging, reageren we op dit onderzoek.

Bewustwording mét professionele duiding

Net zoals blijkt uit het onderzoek van Movisie, is het ook onze ervaring dat simulatie zónder begeleiding leidt tot interpretaties die niet accuraat zijn, wat kan resulteren in foutieve inschattingen, overschattingen of onderschattingen en daarmee afstand tot de doelgroep. De term simulatie is hierin echter misplaatst. Simulatie veronderstelt dat perceptie, functioneren of ervaring van iemand met een beperking kan worden nagebootst. Dat kan helemaal niet. Wat wel kan is mensen via een ervaringsles of bewustwordingssessie laten ervaren wat er gebeurt wanneer zij tijdelijk in een situatie worden gebracht waarin zij bepaalde handelingen niet (gemakkelijk) kunnen uitvoeren. Deze ervaring kan leiden tot meer begrip voor mensen die dagelijks met een beperking moeten leven. Daarnaast draagt het bij aan meer bewustzijn over de ontoegankelijkheid van de openbare ruimten.

Wat wij missen in dit onderzoek zijn de resultaten van bewustwordingssessies mét professionele duiding. Ook ontbreekt een beschrijving van de omstandigheden waarin een bewustwordingssessie plaatsvindt en de achtergrond van de deelnemers, bijvoorbeeld consumenten, professionals of beleidsmakers. Dit maakt uit!

Bewustwording ontstaat in dialoog

Het advies van Movisie is om in contact te treden met de doelgroep voor een gedegen begrip. Dit is wat ons betreft te beperkt.

Onze ervaring is dat het niet alleen draait om kennisoverdracht, noch alleen om ervaring. En ook slechts de dialoog met een ervaringsdeskundige is ontoereikend; de sleutel ligt in de combinatie van kennisoverdracht, ervarings sessie en dialoog.

Wat wij als een succesvolle aanpak ervaren is een sessie vanuit de 'gouden driehoek':

- De deelnemers aan de simulatie.
- De inhoudsdeskundige die de expertise heeft om het simuleren te verrijken met kennis.
- De ervaringsdeskundige om de ervaring vanuit het eigen perspectief toe te lichten waarbij er altijd ruimte moet zijn (en is) voor dialoog met de deelnemers.

Aandachtspunten rapport Movisie

In het rapport van Movisie ontbreekt een groot deel van de aanpak van het onderzoek en zien we snel getrokken conclusies zonder hoor- en wederhoor. Ondertussen pikken de media de conclusies op en publiceren zij in krachtige bewoordingen dat simulatie een niet toereikende methode is om bewustwording te creëren. Dat belemmert ons tijdens de toepassing ervan in ons werk.

Vanuit het perspectief van de visuele sector is simulatie vanuit de gouden driehoek een krachtig instrument om succesvol bewustwording te vergroten. Wij hebben Movisie herhaaldelijk verzocht om in gesprek te gaan om onze inzichten te delen en nuance aan te brengen, maar tot op heden hebben wij geen reactie ontvangen op onze verzoeken. Het is van essentieel belang dat de dialoog open blijft. Samenwerking en het delen van ervaringen zijn cruciaal om een samenleving te bevorderen waarin gelijke kansen voor iedereen worden gewaarborgd en waar vooroordelen en discriminatie tot het verleden behoren.

Kennis Over Zien is het samenwerkingsverband van de expertiseorganisaties Bartiméus, Koninklijke Visio en de Robert Coppes Stichting en de belangenverenigingen Oogvereniging en MaculaVereniging.

We ontwikkelen en delen samen kennis over visuele beperkingen. Daarmee zorgen we ervoor dat het leven van slechtziende en blinde mensen makkelijker wordt.

www.kennisoverzien.nl